

Notatka prasowa

Network of East-West Women i Polskie Lobby Kobiet
Gdańsk, 1 grudnia 2013

Działamy Przeciwko Gwałtom: Domagamy się jak Najszybszej Ratyfikacji Konwencji Stambulskiej w Polsce!

Polskie Lobby Kobiet oraz Network of East-West Women 10 grudnia 2013, o godzinie 11.30 w Centrum Zielna (ul. Zielna 37), w Warszawie, zaprezentuje Europejski Raport nt. Problemu Gwałtów („EWL Barometer on Rape in the EU 2013”). Prezentacja będzie elementem międzynarodowej konferencji „Gender Wars” z udziałem przedstawicielek organizacji kobiecych z Serbii, Rumunii, Litwy, Hiszpanii oraz organizacji imigrantek w Polsce.

Wydarzenie to jest częścią szerokiej kampanii organizowanej pod wspólnym hasłem **“Act against rape! Use the Istanbul Convention!”** (**“Działaj Przeciwko Gwałtom! Stosuj Konwencję Stambulską!”**), która odbywa się w czasie dorocznej akcji Szesnastu Dni Działań przeciwko Przemocy Wobec Kobiet pomiędzy 25 listopada a 10 grudnia w 33 krajach Europy.

Dlaczego koncentrujemy się na gwałtach?

Choć gwałty nadal są jedną z najbardziej niszczących form przemocy motywowanej tzw. uwarunkowaniami genderowymi (takimi jak m.in. oczekiwania kulturowe co do wypełniania określonych ról społecznych, niższy społeczno-ekonomiczny status kobiet w społeczeństwie, patriarchalne postawy i zwyczajowe praktyki mające na celu kontrolowanie kobiecej seksualności), to często pozostają tematem tabu i otoczone są milczeniem. Badania na poziomie europejskim wskazują, że tylko 2-10% gwałtów zostaje zgłoszonych organom ścigania¹. Ogromna większość przestępstw seksualnych przeciwko kobietom pozostaje nieujawniona² a przemoc seksualna pozostaje niedoszacowana.

Wydarzenia organizowane w ramach kampanii **“Act against rape! Use the Istanbul Convention!”** (**“Działaj Przeciwko Gwałtom! Stosuj Konwencję Stambulską!”**) mają na celu nadanie problemowi przemocy seksualnej i gwałtom wyższej rangi politycznej poprzez zainicjowanie debaty publicznej wokół obecnego, często nieadekwatnego prawa karnego, a także niewystarczających lub nieistniejących świadczeń oraz mitów i stereotypów, które powstrzymują kobiety od zgłaszania przestępstw seksualnych i szukania sprawiedliwości.

Barometr EWL na Temat Gwałtów w Europie w 2013

W 2013, Europejskie Lobby Kobiet opublikowało barometr informujący o stopniu kompatybilności krajowej legislacji dotyczącej przemocy wobec kobiet ze standardami praw człowieka. Pokazuje on również jakie oficjalne dane na temat gwałtów kobiet są gromadzone i przechowywane przez każdy z badanych krajów. Relacjonując

¹ European Women's Lobby (2013): EWL Barometer on rape in the EU 2013. Brussels: Creative Commons.

² European Institute for Gender Equality (EIGE) (2013): Study to identify and map existing data and resources on sexual violence in the EU, Luxembourg: Publications office of the European Union. Badanie zostało zlecone przez EIGE i zrealizowane przez Europejskie Lobby Kobiet w 2011.

sytuację w 32 krajach, Barometr tworzy obraz sytuacji w całej Europie i wskazuje na obszary, w których zmiana jest pilnie potrzebna.

Konwencja Stambulska, narzędzie zmiany

Konwencja Rady Europy O zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet oraz przemocy domowej, (znana również jako Konwencja Stambulska) jest konkretnym narzędziem zmiany w celu wykorzenia wszelkich form przemocy mężczyzn wobec kobiet, a w szczególności gwałtu.

„Konwencja Stambulska jest tekstem o znaczeniu fundamentalnym i punktem odniesienia o randze międzynarodowej.” stwierdziła francuska Minister Najat Vallaud-Belkacem, na spotkaniu Komitetu PACE poświęconemu Równości i Anty-dyskryminacji 27 czerwca 2013).

Lidia Geringer de Oedenberg, polska posłanka do Parlamentu Europejskiego powiedziała o Konwencji:

„Dokument ten (...) jest najbardziej dalekosiężnym narzędziem międzynarodowym, zawierającym zestaw prawnie wiążących zasad, co do zwiększania standardów ochrony i pomocy dla ofiar. Po raz pierwszy w historii, prawo międzynarodowe jasno określa, że przemoc wobec kobiet i przemoc domowa nie może być uważana za sprawę prywatną i państwa mają obowiązek zapobiegania przemocy, ochrony ofiar i karania sprawców.”

Punktem wyjścia Konwencji jest założenie, że przemoc wobec kobiet jest uwarunkowana kulturowo i jest formą przemocy uwarunkowanej genderowo (gender-based violence), którą popełnia się wobec kobiet **ponieważ są kobietami**. Konwencja nie pozostawia wątpliwości: nie może być prawdziwej równości pomiędzy kobietami i mężczyznami jeśli kobiety doświadczają na wielką skalę przemocy uwarunkowanej kulturowo (genderowo), a instytucje państwowe i wyspecjalizowane agendy rządowe patrzą na to przez palce.

„Konwencja Stambulska uzupełnia istniejące normy prawne, i rozszerza międzynarodowe standardy rozumienia równości genderowej i poprawy sytuacji kobiet. Reprezentuje „złoty standard” i, o ile wolno mi tak powiedzieć, jest primus inter pares wśród instrumentów ukierunkowanych na eliminację przemocy wobec kobiet.” Lakshmi Puri, Wicedyrektor, UN Women³

W kwestii przemocy seksualnej i gwałtu, Konwencja Stambulska obliguje państwa do przystosowania ustawodawstwa do wymogów Konwencji i włączenia definicji gwałtu opartej na braku zgody ofiary oraz odejście od wymogu użycia siły fizycznej przy definiowaniu tego przestępstwa.

Odpowiednie wprowadzenie w życie Konwencji Stambulskiej będzie służyło wprowadzaniu znaczącej zmiany w celu osiągnięcia równości genderowej. Jednakże, nie wszystkie kraje podpisały Konwencję, a spośród tych, które ją podpisały, tylko kilka ją ratyfikowało.⁴ Polska podpisała konwencję Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet oraz przemocy domowej w 2012 roku. Obecnie, po wprowadzeniu zmian w Kodeksie Postępowania Karnego dostosowującym polskie ustawodawstwo do wymogów Konwencji powstała możliwość jej ratyfikacji. Sprzeciwiają się temu konserwatywne siły polityczne.

Dzięki finansowemu wsparciu rządu fińskiego, Europejskie Lobby Kobiet oraz Rada Europy połączyły siły, aby promować Konwencję Stambulską jako narzędzie zmiany. Wspólnie będą promować podpisanie, ratyfikację i wprowadzenie w życie Konwencji Stambulskiej w całej Europie dostosowując się do specyfiki poszczególnych krajów.

„Proszę żebyście udali się do swoich rządów, do swoich parlamentów, waszych mediów i protestowali pytając jednocześnie dlaczego państwa członkowskie UE nie ratyfikowały jeszcze pierwszego wiążącego prawnie

³ Wydarzenie towarzyszące zorganizowane przez Radę Europy podczas 57 Komisji Statusu Kobiet: „Violence against Women – Our Concern, Our Response” („Przemoc Wobec Kobiet – Nasza Troska, Nasza Odpowiedź”); Nowy Jork, 4 Marca 2013.

⁴ Jak dotąd Konwencja została ratyfikowana przez Albanie, Portugalię, Włochy, Montenegro i Turcję i podpisana przez 27 krajów członkowskich. Wejście w życie gdy zostanie ratyfikowana przez 10 krajów. Prosimy regularnie sprawdzać stan podpisów i ratyfikacji ponieważ wiele krajów aktywnie działa na rzecz ratyfikacji i sytuacja może zmieniać się dynamicznie szczególnie w listopadzie i grudniu 2013: http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/convention-violence/about_en.asp

EUROPEAN WOMEN'S
LOBBY
EUROPEEN DES FEMMES

międzynarodowego instrumentu zapobiegającego i zwalczającego przemoc wobec kobiet. Czego się obawiają? Czy nasze systemy prawne w Unii Europejskiej działają czy nie działają?” (Wiceprzewodnicząca Komisji Europejskiej Viviane Reding, przemówienie w Parlamencie Europejskim 4 lutego 2013)

Szeroka mobilizacja w całej Europie doprowadzi do artikulacji żądań sprawiedliwości i wsparcia dla ofiar gwałtów. Czytaj więcej: [website](#).

Fakty i liczby na temat gwałtu:

- W Polsce według policyjnych statystyk co roku popełnianych jest 1800 do 2300 gwałtów. W rzeczywistości liczba ta jest znacznie większa. Wiele przestępstw nie jest zgłaszanych ponieważ ofiary wstydzą się lub są zastraszone.
- Kobiety w wieku 15-44 według danych Banku Światowego są w większym stopniu narażone na zgwałcenie i przemoc domową niż na raka, wypadek samochodowy, wojnę i malarię, (Sekretarz Generalny ONZ, 2008: Kampania na rzecz zakończenia przemocy wobec kobiet).
- W Republice Czeskiej, według oficjalnych danych dziennie odnotowywane są jeden do dwóch gwałtów – przyjmuje się, że tylko 8% gwałtów jest zgłaszanych (w przypadku gwałtów w rodzinie i związkach partnerskich zgłaszanych jest tylko 3%).
- W Danii, Rada Przeciwdziałania Przemocowości w oparciu o dane z centrów dla zgwałconych kobiet i policji opracowuje statystyki, które wskazują, że: w Danii co roku jest popełnianych 2000 gwałtów; 500 przypadków zgłaszanych jest policji; w 300 przypadkach wszczynane jest postępowanie a w 150 przypadkach orzekany jest wyrok skazujący.
- We Francji, oficjalne badania wskazują, że 198,000 kobiet w wieku 18-59 lat pada ofiarami gwałtu lub usiłowania gwałtu (dane z lat 2005-2006). W tym kraju, dziennie GWAŁCONYCH jest 205 kobiet, tylko 2% sprawców zostaje skazanych, tylko 1 ofiara na 10 składa doniesienie o przestępstwie na policji, 74% gwałtów popełnianych jest przez osobę znaną ofierze (www.contreleviol.fr).
- W Holandii, niedawne badania (2012) ujawniły, że 15% kobiet w wieku 25-70 i 8% kobiet w wieku 15-24 zostało zgwałconych przynajmniej raz w życiu.

Więcej informacji:

Małgorzata Tarasiewicz: tarasiewicz@neww.org.pl

Nota dla wydawcy:

Europejskie Lobby Kobiet (EWL) jest największą organizacją parasolową skupiającą kobiece organizacje w Unii Europejskiej, działającą na rzecz promocji praw kobiet i równości między kobietami i mężczyznami. Organizacje członkowskie EWL pochodzą ze wszystkich 27 krajów członkowskich Unii i trzech krajów kandydujących. EWL zrzesza również 20 organizacji europejskich, reprezentujących łącznie ponad 2,500 grup. (www.womenslobby.org)

http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/convention-violence/default_en.asp

Network of East-West Women (NEWW) działa od 1992 roku w Europie Środkowej i Wschodniej oraz krajach byłego Związku Radzieckiego i USA, na rzecz budowy i rozwoju współpracy, wymiany i edukacji kobiet. Misją NEWW jest wspieranie obywatelskich ruchów i niezależnych organizacji kobiecych oraz pomoc kobietom w

EUROPEAN WOMEN'S
LOBBY
EUROPEEN DES FEMMES

oddziaływaniu na politykę. Network of East-West Women popiera akcje i wspólne projekty inspirowane zasadami feminizmu. Jednym z podstawowych celów NEWW jest wprowadzanie zapisów prawnych gwarantujących bezpieczeństwo ofiarom przemocy. (www.neww.org.pl)

Polskie Lobby Kobiet (PLK) jest federacją organizacji kobiecych, organizacją członkowską Europejskiego Lobby Kobiet (EWL), największej parasolowej organizacji zrzeszającej organizacje kobiece w Unii Europejskiej. Celem działania PLK jest wzmocnienie praw kobiet oraz równości między kobietami i mężczyznami w Polsce. PLK jest platformą, która umożliwia spotkanie różnorodnych grup i środowisk kobiecych i wspólne działanie na rzecz reprezentacji ich interesów na poziomie krajowym i europejskim. PLK liczy 15 organizacji członkowskich. (www.polskielobbykobiet.org)